

МЕЖДУНАРОДНО СЪБИТИЕ ЗА ОБМЕН НА ОПИТ

ИНОВАТИВНИ ФИНАНСОВИ РЕШЕНИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Форум С4Е | Цавтат, Хърватия | май 2025 г.

Проектът е съфинансиран от Програмата на Европейския съюз за околна среда и климат (LIFE) по Споразумение за безвъзмездна помощ № 101120+C13412.

МЕЖДУНАРОДНО СЪБИТИЕ ЗА ОБМЕН НА ОПИТ

Международното събитие за обмен на опит "Иновативни финансови решения за енергийна ефективност" беше организирано в рамките на проект SMAFIN Expanded по време на **Форума за енергийна ефективност в централна и източна Европа (C4E)**, проведен в Цавтат, Хърватия, през **май 2025г.**

Международното събитие за обмен на опит събра политици, представители на европейски и финансови институции, публични органи, технически експерти и разработчици на проекти от Централна и Източна Европа. Дискусиите бяха насочени към съчетаването на публично и частно финансиране за подкрепа на инвестиции в енергийната ефективност с акцент върху обновяването на жилищни сгради.

Обменът позволи сравнение на политически подходи, финансови модели и практики по прилагане в различни държави и подпомогна идентифицирането на решения с потенциална приложимост отвъд националните контексти.

ЗАЩО ИНОВАТИВНОТО ФИНАНСИРАНЕ ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ Е ОТ СЪЩЕСТВЕНО ЗНАЧЕНИЕ

- Постигането на климатичните и енергийните цели на ЕС изисква значително ускоряване на темповете на обновяване и увеличаване на обемите на инвестициите.
- Публичните финансови инструменти на европейско и национално равнище играят ключова роля, но държавните бюджети сами по себе си не са достатъчни, за да отговорят на инвестиционните потребности.
- Участниците отбелязаха, че основното предизвикателство не е липсата на финансиране, а ефективната мобилизация на частен капитал и премахването на съществуващите бариери.
- Публичното финансиране беше обсъдено като стратегически инструмент за:
 - намаляване на инвестиционния риск;
 - подобряване на инвестиционната привлекателност на проектите;
 - стимулиране на търсенето;
 - подкрепа на дългосрочни и устойчиви финансови рамки.

ОСНОВНИ ТЕМИ, РАЗГЛЕДАНИ ПО ВРЕМЕ НА СЪБИТИЕТО

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ПУБЛИЧНОТО ФИНАНСИРАНЕ ЗА МОБИЛИЗИРАНЕ НА ЧАСТНИ ИНВЕСТИЦИИ

Безвъзмездните средства, гаранциите и субсидиите за лихвени проценти бяха идентифицирани като инструменти с висок потенциал за мултиплициращ ефект. Моделите на смесено финансиране, които съчетават публични и частни ресурси, бяха открити като ефективни инструменти за справяне с консервативността на банките и за подкрепа на недофинансирани пазарни сегменти, особено в жилищното обновяване.

ЦЕНТРОВЕТЕ ЗА КОМПЛЕКСНО ОБСЛУЖВАНЕ КАТО МЕХАНИЗМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ

Центровете за комплексно обслужване са ключови елементи на ефективните екосистеми за финансиране на сградното обновяване. Интегрираната техническа, административна и финансова подкрепа намалява сложността за крайните потребители и подобрява достъпа до финансиране. Дългосрочната устойчивост изисква стабилни институционални рамки, дългосрочни финансови механизми и сътрудничество с общините и финансовите институции.

ПОВИШАВАНЕ НА АТРАКТИВНОСТТА ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ ЗА БАНКИТЕ

Стандартизирани продукти, предвидими парични потоци и намалени транзакционни разходи са необходими за разширяване на кредитирането за енергийна ефективност. Гаранциите и механизмите за споделяне на риска намаляват кредитния риск и подпомагат развитието на банковото финансиране за инвестиции в енергийна ефективност.

ОСИГУРЯВАНЕ НА СОЦИАЛНА СПРАВЕДЛИВОСТ

Съображенията за справедливост изискват диференциране на интензитета на безвъзмездната помощ според доходите, целенасочена подкрепа за уязвимите домакинства и, когато е уместно, решения за пълно финансиране. Без специализирани механизми и техническа помощ, се рискува изключването на уязвимите групи от програмите за обновяване.

АКЦЕНТИ, ОТБЕЛЯЗАНИ ОТ УЧАСТНИЦИТЕ – ИЗВОДИ ОТ АУДИТОРИЯТА

КАКВО МОТИВИРА СОБСТВЕНИЦИТЕ НА ЖИЛИЩА

- Комфортът и здравето са най-важните нефинансови фактори стимулиращи обновяване на дома, изпреварвайки притесненията свързани с климата или потенциалното увеличаване на стойността на имота
- Комуникационните стратегии следва да акцентират и върху ежедневните ползи и качеството на живот.

ОТ КАКВО СЕ НУЖДЯТ БАНКИТЕ, ЗА ДА УВЕЛИЧАТ ИНВЕСТИЦИИТЕ

- Ясната възвръщаемост на инвестициите и сигурните, предвидими потоци на търсене са ключови условия за разширяване на кредитирането за енергийна ефективност.
- Публичните гаранции функционират като основен инструмент за намаляване на риска, особено на пазарите, характеризиращи се с фрагментирано търсене и малък размер на проектите.

КАКВО ВЪЗПРЕПЯТСТВА ТЪРСЕНЕТО ОТ ДОМАКИНСТВОТА

Основните бариери, които възпрепятстват собствениците на жилища да използват наличните финансови инструменти, включват:

- липса на техническа подкрепа;
- сложни административни процедури;
- ограничено доверие в наличните решения.

Следователно достъпът до финансиране е тясно свързан с необходимостта от консултантски услуги и опростени процеси през целия цикъл на обновяване.

КЛЮЧОВИ ИЗВОДИ ОТ МЕЖДУНАРОДНОТО СЪБИТИЕ ЗА ОБМЕН НА ОПИТ

- ✓ Публичното финансиране е най-ефективно, когато се използва за мултиплициране и намаляване на риска на частните инвестиции, а не като самостоятелен инструмент.
- ✓ Моделите на смесено финансиране, съчетаващи безвъзмездни средства, заеми и гаранции, могат да адресират бариерите както от страна на предлагането, така и от страна на търсенето.
- ✓ Центровете за комплексно обслужване играят важна роля, предлагайки интегрирана подкрепа за домакинствата относно наличните финансови инструменти.
- ✓ Нефинансови фактори като комфорт и здравословна среда са решаващи за собствениците на жилища и следва да бъдат отразени в дизайна на политиките и в комуникацията.
- ✓ Гаранциите, стандартизацията и инструментите за техническа оценка на риска повишават привлекателността на инвестициите в енергийна ефективност за банките.
- ✓ Специализирани механизми и техническа помощ са необходими, за да се гарантира справедлив достъп до финансиране за обновяване за уязвимите домакинства.

ЗНАЧЕНИЕ ЗА ПОЛИТИЦИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

- Много от предизвикателствата, свързани с финансирането на енергийната ефективност, са общи за различните държави, независимо от институционалния или пазарния контекст.
- Ефективното мащабиране зависи от съгласуваността между планирането на политиките, финансовите инструменти и механизмите за изпълнение.

Резултатите подкрепят целите на проекта SMAFIN Expanded и допринасят за развитието на дългосрочно приложими и справедливи подходи за финансиране на енергийната ефективност на европейско равнище.

